

РЕЦЕНЗИЯ

За дисертационен труд за придобиване на образователна и научна степен “доктор”

Автор на дисертационния труд: *Рени Радкова Бунева*, докторант на свободна подготовка към Департамент за езиково обучение - ИЧС, СУ “Св. Климент Охридски”, област 2 „Хуманитарни науки“, професионално направление 2.1 „Филология“, научна специалност „Приложна лингвистика (Съпоставително езикознание)“

Тема на дисертацията: *„Формиране на езикови компетентности за межкултурно общуване в европейски образователен контекст чрез Фулбрайтов обмен”*

Рецензент: проф. д-р Дияна Янкова, департамент “Чужди езици и култури”, Нов български университет, София

Биографична справка:

Р. Радкова е завършила „Педагогика“ във ВТУ „Св. Св. Кирил и Методий“, (1986 - 1991 г.), „Начална училищна педагогика с английски език“ във ВТУ „Св. Св. Кирил и Методий“ (1996 - 2000 г.) и магистърска степен по „Английска филология“ в СУ “Св. Климент Охридски” (2009 – 2012 г.)

От 1994 г. досега има богат преподавателски опит - в началото като начален учител и учител по английски език в държавни и частни училища в гр. В. Търново, Ловеч и София (1994 - 2008 г.), след това като хоноруван преподавател по английски език към ФКНФ, СУ “Св. Климент Охридски” (2010 – 2015 г.). От началото на 2015 г. досега е щатен ст. преподавател по английски език във Факултет по математика и

информатика, СУ “Св. Климент Охридски”. От 2014 г. е докторант на самостоятелна подготовка в Департамент за езиково обучение - ИЧС, СУ “Св. Климент Охридски”, специалност Приложна лингвистика (Съпоставително езикознание).

Участвала е в национални и международни научни конференции както и няколко години последователно (2010 – 2014 г.) в Международния летен институт, организиран от Комисия „Фулбрайт“ в България.

Р. Радкова има и административен опит като инспектор с дейност докторанти и хонорувани преподаватели, координатор по програма Еразъм във Факултета по математика и информатика, инспектор на учебната дейност и секретар на катедра „Англицистика и американистика“, ФКНФ, СУ “Св. Климент Охридски”.

Публикации по темата:

Рени Радкова представя 4 публикации по темата на дисертацията, като две от тях са публикувани на английски език – три в България и една в чужбина. В статиите се разглежда важна проблематика, свързана с ролята на интеркултурните аспекти в езиковото обучение за успешна межкултурна комуникация в средното училище; очертава се съдържанието на межкултурната компетентност; посочват се предимствата на международната програма за образователен обмен на Комисия „Фулбрайт“ като модел за сполучлива межкултурна комуникация. В статиите се наблюдава повтаряне на идеите и на темите, които пък от своя страна са извадки от докторската теза.

Бих препоръчала на докторантката в бъдеще да публикува в реферирани и рецензирани национални и международни научни списания с импакт фактор.

Актуалност на дисертационния труд: Дисертационният труд на Рени Радкова Бунева с обем от 185 стр., шест глави, заключение, две приложения и списък с ползвана литература – е посветен на съпоставително изследване на български и английски фразеологизми, които се „разглеждат като обособен вид лингвокултурни образувания, кодирани в специфична национална и културна среда“. Изследват се и особеностите на межкултурната комуникация между българи и американци при преподаването на английски език по образователния обмен на Комисия „Фулбрайт“ в програмата за помощник-учители в средните училища в страната. Темата е актуална поради няколко причини. Межкултурната компетентност отдавна се смята за неразривно свързана с останалите компетентности при изучаването на чужд език. При все по-задълбочаващата се глобализацията нараства нуждата от изучаване на повече чужди езици и ролята на културата добива особено значение, като осъзнаването и разбирането на другостта представлява важна част на чуждоезиково обучение. За да могат изучаващите чуждия език да функционират свободно и пълноценно в чуждоезиковата среда, те трябва да могат да тълкуват езика правилно в неговия културен контекст.

Запознатост с анализирания научен проблем и преглед на литературата:

Дисертационният труд на Рени Радкова представлява задълбочено изследване на научната проблематика и е написан на български език, което е в полза и на българската лингвистична общност. Анализът на научната литература показва, че Р. Радкова е добре запозната с изследваната материя. Докторантката прави преглед на актуалната литература и демонстрира добро познаване на проблема. Наблюдава се обаче известна хаотичност при представянето на различните изследователски модели и школи, както и липсата на авторов коментар на някои от различните възгледи и мнения, или връзката на изказаните от други автори твърдения с целите на изследването на Р. Радкова.

Съответствие между цели и задачи и избраната методика на изследване: Целта на дисертацията е да се съпоставят по форма и съдържание български и английски фразеологизми както в двата езика поотделно, така и в съпоставителен план като езикови единици, които са носители на конкретна национална и културна среда. Във фокус са аспекти на межкултурната комуникация при преподаването на английски език чрез програмите на Комисия „Фулбрайт“. За постигане на целите Рени Радкова избира да използва различни изследователски методи и подходи, като демонстрира познаване на инструментариума в тези области: анкета, интервю, съпоставително изследване. Докторантката прилага критично методиката на А. Данчев за съпоставителни изследвания, както и културния модел на Г. Хофстеде за анализ на фразеологичните единици. Поставените цели и задачи са постигнати и правилно обосновани в резултат от използваната методика за изследване.

Тук трябва да се спомене, че описанието на корпуса на изследването не се откроява ясно. Има кратък коментар на стр. 19-20 при представянето на отделните глави. Също така, освен че се дават двата речника, от които са ексцерпирани фразеологичните единици отсъства информация за обема на корпуса, не е описана методиката на селекция, нито проблемите, които евентуално са възникнали при подбора на езиковите единици и начините за тяхното преодоляване. Прави впечатление и почти 30-годишната разлика в датите на издаване на двата речника. Информация за анкетирания преподаватели, студенти и ученици пък откриваме чак на стр. 152 и то в Приложение 1, а не в същинската част на дисертацията.

Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд: В резултат на изследването Р. Радкова извежда съществени изводи. Дисертацията съдържа както научни, така и научноприложни резултати, които представляват оригинален принос в областта на межкултурната комуникация. Това е първото съпоставително изследване на фразеологични единици като носители на култура и културни разлики по преработен и допълнен модел на Хофстеде. За пръв път се изследва в детайли дейността на Комисия „Фулбрайт“ в България и ролята ѝ за формирането на межкултурни умения и межкултурна компетентност. За първи път се изследва степента на межкултурна компетентност на ученици, учители, студенти и преподаватели, като се изтъкват конкретните затруднения в процеса на формиране на тези умения. Резултатите от изследването могат да се приложат в обучението по английски език.

Препоръки и критични бележки: При бъдещо публикуване на дисертацията е препоръчително да се вземат предвид по-горе изложените забележки. Освен това, във връзка със структурата на дисертацията бих препоръчала и реорганизация на текста за да може развитието на идеите да следва логическа последователност и да има по-добра връзка между отделните компоненти. Да се прецизират целите и задачите на изследването. Корпусът с фразеологични единици трябва да се обоснове като подбор и като количество, както и да посочи конкретно как резултатите от съпоставителното изследване ще бъдат използвани за целите на чуждоезиковото обучение. Анализът на анкетите следва да се задълбочи и да се включи в основната част от дисертацията, а не като сега в приложение. Заключениеето следва да бъде по-подробно и да отразява изводите от всяка глава. Препоръчително е да се посочат насоки за бъдещи разработки, които могат да бъдат продължение на разработената в дисертацията проблематика.

Заклучение: Всички препоръки имат за цел да допринесат за оформянето на по-добър текст и анализ и не омаловажават труда на докторантката при обработката на изследвания материал и постигнатите резултати. Давам добра оценка на научно-изследователската дейност на докторантката и смятам, че разработката има качества на завършена дисертация и отговаря на изискванията за чл. 27 от ППЗРАСРБ. Давам своята **положителна оценка** за дисертационния труд на Рени Радкова Бунова и предлагам на научното жури да гласува за опускането му до избор от Академичния съвет на СУ „Св. Кл. Охридски“ за присъждане на образователната и научна степен “доктор”.

03.10.2020 г.

проф. д-р Дияна Янкова

